

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polii. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 14. septembra 1864. ~

Gospodarske stvari.

Kako sadne drevesa obrezovati.

Sledeče pravila veljajo sploh za take drevesa, ktere so že iz drevesnice ali iz vrtné šole presajene, te-le so:

1. Drevesa naj se obrezujejo tako, da so lepe na videz in da zgodaj in obilo dobrega sadja obrodé.

2. Da veja ni veji na poti, ampak da se veja vjema z vejo. Lepo in pravilno izrejeno drevó bo vselej poprej in bolje sadje rodilo, kakor zanemarjeno. Ako je lepo kviško razpeljano, se po njem sok enakomerno razliva, kar je prva potreba drevesne rodovitosti.

3. Le na čvrstem deblu zamore dobro sadje rasti, zato pa mora sadjorejec skrbeti, da si čvrste sadne drevesa izredí, h čemur mu pa ne bosta pripomogla samo nož in žaga, ampak med raznimi drugimi okoliščinami zdá pri drevji obilo tudi umno gnojenje, da krepke in močne veje in mladike zaredí.

4. Vsak umen sadjorejec bo prostor na svojem vrtu tudi pametno porabil, in prazne lehe s sadnim drevjem zasadil, pa ne samo zato, ker niso na vrlih enake lehe na videz očem prijetne, ampak le zato, da bo na njih sadje rastlo, in ker se drevo po zasajenji praznih krajev v neko rodovitnost pospeševavno razmero pripravi.

5. Največe skrbí potrebujejo mlade drevesa, deloma zato, da že v drevesnici osnovano obliko lepega drevesa dalje dobé in dovršé, deloma pa zato, da se jim k rodovitnosti pripomore. Al ne samo na mlade drevesa obrača umen sadjorejec svoje skrbne oči, ampak tudi starih nikdar ne zanemarija. Posebno pri teh mora na to paziti, da jim vès bolni in ožgani les odpravi. Če enake dela dovrši, kakor gré, in s posebno previdnostjo, bo drevo dolgo rodovitno ohranil; ako je pa drevó že delj časa zanemarjeno bilo, ga mora spomladi pomladiti.

6. Drevje pečkatéga sadja se pomladi, ako se mu vse osušene ali bolehe veje odrežejo ali odžagajo, kar jih je pa močnih in zdravih, pa precej prirežejo. Pri tem delu se mora pa na to gledati, da se les na ostalih vejah ne razkolje ali pa lubje ne olupí. Suhe veje se morajo tikoma pri deblu ali pri največi veji odžagati.

7. Ako se veje žagajo, se mora na to gledati, da je pričeklek ravan; ravno tako dobro je, da se ta pričeklek s kakim ostrim nožem gladko pričeli, posebno če je imela žaga grobe zobé.

8. Vse večé rane se morajo ovezati; to se pa najlože in najbolj opravi, če se rana z drevesno smolo zamaže. Tudi majhne rane na drevesih koščičastéga sadja se ravno tako zamažejo. Delo ni težavno, korist pa gotova.

9. Drevesom koščičastéga sadja se ne smejo

debele in stare veje prisekati; to delo je nekako nevarno. Kdor hoče drevo pomladiti, mora le suhljati les od drevesa odpraviti; vse drugo naj pa dovrši po gori omenjenih pravilih.

10. Umno obrezovanje dreves pripomore obilo k njih rasti, da se sok lože po njih pretaka. Čim večá je obreza, to je, več ko se lesa drevesu odreže, naj je veja krepkejša in daljša, tem gorši so nasledki, posebno na spodnjih vejah in mladikah.

11. Korist tega opravila je trojna, in sicer: očesa poganjajo krepko in les zaredé, brez obreze pa le medlo perje poženo, — deblo ali veja, ktera se prikrajša, se zdebeli in močnejši prihaja, in stranske veje se vedno bolj krepčajo.

12. Po obrezovanji lesnega brsta nastavijo spodnji popki plodni les, po prikrajšanji večih vej se pa skrepčá prihodnji plodni les, in rodí lepo sadje.

13. Da drevó obilo plodnih popkov nastavi, je dobro, če se drevesu krepkeje mlado brstje odščiplje; to koristi ravno tako, kakor obreza, in je najboljši, če se konec majnika ali v začetku junija in po kresu opravi.

14. Obreza luba pod mladiko zadržuje tok soka, nad mladiko ga pa pospešuje. Če se lub za osmi del pavca na široko zareže, je nasledek večí. Obreza se pa zato opravi, da se lesna rast zmanjša, plodni les pa pospeši; drugič pa, da se mladikam, ki imajo plodne popke, več živeža privabi, da obrodek popolnoma zvršé.

15. Močnejši pritok soka in spešnejši rast pripomore, da jamejo navzdol visle veje bolj na kviško rasti.

16. Treba je, da se drevó sili k veselejši rasti, posebno ako je šibko, da sadne popke popolni; zadrževati se mora pa to, ako prenašlo v les žene. To uči, da se morajo spešno rastle plemena v dobri zemlji močno obrezovati. Drevesom borne rasti in v slabi zemlji se mora rast pospešiti, obrezovanje pa zmanjšati.

17. Nekatere plemena, posebno hruške, ktere obilo plodnega lesa zaredé, imajo na starejih vejah slabo sadje; zato se jim mora preslabi plodni les odpraviti, da po umni obrezi drugi požene. To veljá sploh od vseh rodovitnih plemen, ktere popolni sad le na bolj mladih vejah rodé.

Pri obrezovanji sadnega drevja se rabijo trojne žage: namreč ročna (Spannsäge) za debele veje starih dreves; vrtna žaga (Baumsäge); tista, ki je Hohenheimovi podobna, pravi, pisavec, da je najpripravniši za navadno rabo, in pa špičasta žaga (Stichsäge). Razun žag mora drevorejec tudi dober krivec in škarje pri rokah imeti.

Po „Tedeniku“ pražke gospodarske družbe.